

RP 95/2004 rd

Regeringens proposition till Riksdagen med förslag till lagar om ett system för betalningstjänst- och deklARATIONSSERVICE FÖR SMÅARBETSGIVARE SAMT OM ÄNDRING AV 17 § LAGEN OM OFFENTLIGHET OCH SEKRETESS I FRÅGA OM BESKATTNINGSUPPGIFTER

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL

I propositionen föreslås att en ny lag stiftas om ett betalnings- och deklARATIONSSERVICEsystem för småarbetsgivare. Med hjälp av ett i de allmänna datanäten tillgängligt servicesystem skall hushåll och andra småarbetsgivare med hjälp av en enda service kunna sköta om arbetsgivarskyldigheter i samband med betalningen av löner och andra motsvarande prestationer.

Servicesen skall ge arbetsgivaren anvisningar om hur denne åliggande betalningar skall skötas. I denna service skall aktuell information uppdateras om grunderna för arbetsgivaren åliggande avgifter. Med hjälp av systemet skall arbetsgivare kunna sköta arbetsgivarprestationer och förskottsinnehållningar i samband med betalning av lön och andra motsvarande prestationer. Arbetsgivaren skall också kunna räkna ut och betala arbetstagarnas lön och skall genom denna service få tillräckliga uppgifter för sin lönebokföring. Dessutom skall systemet för Skattestyrelsen

och för försäkringsbolagen producera de deklARATIONER och anmälningar som är nödvändiga för att sköta arbetsgivarens skyldigheter. Enligt propositionen skall Skattestyrelsen sköta om servicesystemets uppehåll.

Arbetsgivaren skall vara registeransvarig för det register som denne för i servicesystemet och arbetsgivaren skall också svara för registrets lagenlighet. Skattestyrelsen skall också kunna utfärda närmare föreskrifter om servicesens innehåll. Arbetsgivaren skall inte debiteras några avgifter för att använda servicesen.

Lagen om offentlighet och sekretess i fråga om beskattningssuppgifter skall ändras så att Skattestyrelsen i framtiden med hjälp av betalnings- och deklARATIONSSERVICEsystemet för småarbetsgivare kan ge uppgifter som är nödvändiga för att verkställa förskottsinnehållning.

Lagarna avses träda i kraft vid en tidpunkt som bestäms genom statsrådets förordning.

ALLMÄN MOTIVERING

1. Nuläge

Företagare, hushåll och andra småarbetsgivare har samma arbetsgivarskyldigheter som storföretag. På sista tiden har man fäst ökad uppmärksamhet vid att småarbetsgivare förorsakas oskäligt besvär av att ta reda på sina skyldigheter och av sköta dem på ett sakligt sätt. Också i politikprogrammet för företagsamhet i statsminister Matti Vanhanens regeringsprogram konstateras behovet av att införa ett servicesystem för att underlätta skötseln av småarbetsgivarers skyldigheter. Arbetsgivarna är skyldiga att sköta sina skyldigheter bl.a. i samband med beskattningen, arbetspensions- och olycksfallsförsäkringar

samt till dem anslutna försäkringar. DeklARATIONERNA, anmälningarna och betalningarna måste för närvarande skötas skilt för varje instans.

Enligt lagen om förskottsuppbörd (1118/1996) är arbetsgivaren skyldig att verkställa förskottsinnehållning för utbetalda löner. Därtill måste man betala för löner arbetsgivarers socialskyddsavgift. Hushållen är dock inte skyldiga att verkställa förskottsinnehållning eller att betala socialskyddsavgift, om den lön som betalas till samma arbetstagar inte överstiger 1 500 euro i året. Dock skall arbetspensions- och olycksfallsförsäkringspremier betalas också i detta fall. Uppburen förskottsinnehållning och arbetsgiva-

rens socialskyddsavgift betalas månatligen till skatteförvaltningen. Arbetsgivarens årsdeklaration skall lämnas till skatteförvaltningen före utgången av januari och en arbetsgivare som regelbundet betalar löner skall dessutom månatligen lämna en övervakningsdeklaration om arbetsgivarprestationer.

Enligt arbetspensionslagarna skall arbetsgivaren ordna pensionsskydd för arbetstagaren genom arbetspensionsförsäkring. Arbetstagaren skall försäkras enligt lagen om pension för arbetstagare (395/1961), om arbetstagaren är 14—65 år gammal, om arbetsförhållandet har varat en månad och om arbetsinkomsten är minst 224,22 euro i månaden. Enligt lagen om pension för arbetstagare i kortvariga arbetsförhållanden (134/1962) försäkras arbetstagare som är sysselsatta med jord-, vatten- eller husbyggnadsarbete, skogs- eller flottningsarbete, hamnarbete, olika till gårdsbruk och trädgårdshushållning hörande arbeten eller som tjänstgör på ett fartyg i inrikesfart. Enligt lagen om pension för konstnärer och särskilda grupper av arbetstagare försäkras dessutom arbetsförhållanden som räcker längre än en månad, men där månadslönen understiger 224,22 euro, samtliga arbetsförhållanden som räcker mindre än en månad samt alla arbeten som hushållen låter utföra, om fråga inte är om sådana branscher där försäkring tas enligt lagen om pension för arbetstagare i kortvariga arbetsförhållanden.

De olika arbetspensionslagarna innehåller bestämmelser om avtalsförfarande, deklara-tions- och anmälningsskyldighet och försäkringspremier i samband med arbetspensionsförsäkring. Om arbetstagaren försäkras enligt lagen om pension för arbetstagare, skall arbetsgivaren ingå ett särskilt försäkringsavtal. Arbetsgivaren skall meddela försäkringsgiva-ren om arbetsförhållandets början och upphörande, arbetsgivaren skall i allmänhet betala försäkringspremierna kvartalsvis och denne skall lämna en särskild årsanmälan. Arbets-givaren behöver inte ingå ett särskilt försäkringsavtal för att betala försäkringspremier enligt lagarna om pension för arbetstagare i korta arbetsförhållanden och om pension för konstnärer och särskilda grupper av arbetsta-gare. I dessa fall skall arbetsgivaren betala premierna på eget initiativ på basis av lönen

och skicka meddelande om premierna och om arbetstagarna till pensionskassan. Ar-betsgivaren kan omfattas av betalningsarran-gemang på eget initiativ också om arbetsta-garen skall försäkras enligt lagen om pension för arbetstagare, om arbetsgivaren sysselsät-ter högst fem arbetstagare. Arbetsgivare som omfattas av betalningsarrangemang på eget initiativ betalar sina försäkringspremier må-natligen.

Arbetstagaren är skyldig att försäkra sina arbetstagare också för olycksfall och yrkes-sjukdom, om antalet arbetsdagar som arbets-givaren låter utföra under ett kalenderår överstiger 12. Arbetsgivaren kan teckna för-säkring i det olycksfallsförsäkringsbolag som arbetsgivaren väljer. Försäkringspremien be-stäms främst på basis av de utbetalda löner-nas belopp och på basis av risken. Debite-ringen av arbetslöshetsförsäkringspremier och premier för arbetstagares grupplivförsäkr-ing sker också i samband med olycksfalls-försäkringen. Arbetsgivaren debiteras för olycksfalls-, arbetslöshets- och grupplivför-säkring genom en särskild räkning.

Före löneutbetalningen skall arbetsgivaren av lönen erlagga utmätningsinnehållning, om utmätningsmannen till arbetsgivaren har skickat meddelande om betalningsförbud. Om arbetsgivaren inte har iakttagit betal-ningsförbudet, kan utmätningsmannen upp-bära beloppet av arbetsgivaren.

För att arbetsgivaren skall kunna klara av alla ovannämnda skyldigheter måste denne känna till både betalningssystemen för de olika avgifterna och grunderna för hur avgif-terna fastställs. Dessutom måste arbetsgiva-ren känna till reglerna för hur anmälningar och deklarationer skall göras. Grunderna för att fastställa skatter och socialförsäkringar är olika och också premierna enligt olika pen-sionslagar kan fastställas på basis av lön som innehåller olika löneposter.

Bestämmelser om lönebegreppet finns i 13 § lagen om förskottsinnehållning. Enligt denna paragraf avses med lön varje slag av lön, arvode, förmån och ersättning som fås i arbets- eller tjänsteförhållande. Samtliga förmåner och ersättningar som fås på grund av ett arbetsförhållande utgör sålunda lön, dock med undantag för kostnadsersättning och personalförmåner, om vilka skattefrihets-

regler gäller. Enligt 13 § 1 mom. 2 punkten lagen om förskotts innehållning utgör ersättning för mötesarvode, personligt föreläsning- eller föredragsarvode, arvode för medlemskap i förvaltningsorgan, verkställande direktörs arvode, lön som lyfts av en bolagsman i ett öppet bolag eller ett kommanditbolag samt ersättning för förtroendeuppdrag också lön. Förteckningen är uttömmande och i denna punkt avsedda inkomster utgör lön vid beskattningen, också om inget arbetsförhållande har uppstått. Lön på vilken förskotts innehållning skall verkställas är också lön för vilken arbetsgivares socialskyddsavgift gäller. I vissa fall avviker den lön som utgör grund för pensionsförsäkringspremier från det lönebegrepp som tillämpas i beskattningen. Dessutom föreligger skillnader i fråga om lönebegreppet mellan de olika pensionslagarna. Till exempel beaktas den semesterersättning som betalas då ett arbetsförhållande tar slut på olika sätt i olika arbetspensionslagar.

Enligt 1 § lagen om olycksfallsförsäkring äger envar, som med stöd av avtal i egenskap av arbetstagar mot vederlag utför arbete åt annan, arbetsgivaren, under dennes ledning och uppsikt, rätt till skadestånd för olycksfall i arbete. Såsom vederlag anses varje förmån, som har ekonomiskt värde. Arbetsinkomstens belopp beräknas enligt arbetstagarens vedertagna inkomstnivå då olycksfallsersättningen fastställs. Eftersom försäkringspremie inte skall betalas för högre inkomst än för vilken förmånen räknas har lönebegreppet i praktiken utformats så att man för varje lönerat och löneslag uppräknar vilket slag av lön som skall utgöra grund för försäkringspremien. Sådana skattbara prestationer som tillfälligt höjer inkomstnivån räknas inte med. Genom förordning av statsrådet bestäms årligen om de betalningar som skall inräknas i den lön som utgör grund för olycksfallsförsäkringspremien.

Utom att arbetsgivaren skall veta vilka premier och avgifter samt vart och när denne skall betala, skall arbetsgivaren kunna ge deklarerationer och anmälningar i rätt tid till betalningsmottagarna. I fråga om småarbetsgivare försvåras skyldigheternas sakenliga skötsel delvis också av den omständighet att nästan alla premier, avgifter, deklarerationer

och anmälningar har sina egna förfallodagar. Betalningssystemet har visat sig vara så invecklat att det t.o.m. kan uppfattas som ett hinder för betalningar och sysselsättning.

Hushåll och småföretag har numera en möjlighet att av Småarbetsgivares servicecentral, som finns i samband med Kouvola arbetskraftsbyrå, får hjälp med att sköta sina skyldigheter. Denna servicecentral sköter som arbetsgivarens befullmäktigade ombud löneuträkningen och -betalningen samt de övriga betalningar, deklarerationer och anmälningar som arbetsgivarens skyldigheter förutsätter. Servicecentralen sköter också om att lagstadgade försäkringsavtal ingås samt redovisningen av därtill hörande premier till betalningsmottagarna. Servicecentralens tjänster är avgiftsbelagda.

2. Mål och de viktigaste förslagen

2.1. Betalnings- och deklarerationsservice för småarbetsgivare

I propositionen föreslås att Skattestyrelsen skall åläggas en ny uppgift att uppehålla en betalnings- och deklarerationsservice för småarbetsgivare. Denna service skall vara tillgänglig via det allmänna datanätet. Genom lagen utvidgas Skattestyrelsens tidigare uppgifter enligt 2 § lagen om skatteförvaltningen (1557/1995) samt enligt företags- och organisationsdatalagen (244/2001).

Med hjälp av systemet skall arbetsgivaren kunna sköta samtliga sina arbetsgivarskyldigheter via en enda service. Servicen skall ge arbetsgivaren anvisningar hur denne skall sköta sina betalningar till rätt instans och till rätt belopp. Servicen skall också producera deklarerationer och anmälningar på basis av uppgifter som arbetsgivaren matat in. Avsikten är att förenkla skötseln av arbetsgivarens skyldigheter i sådan omfattning att sysselsättningströskeln sänks, att administrativa uppgifter för småarbetsgivare underlättas, att kostnaderna minskar och att företagarnas resurser frigörs till egentlig företagsverksamhet. Servicen skall också minska risken för fel och den skall hjälpa betalaren av prestationer att bättre förstå sina skyldigheter. Till exempel skall servicen hjälpa till med att välja enligt vilken arbetspensionslag arbetstaga-

re skall försäkras. Den som utnyttjar servicen skall inte heller behöva känna till storleken av arbetslöshets- och arbetspensionspremierna, utan programmet skall räkna ut deras belopp på basis av löneuppgifter som arbetsgivaren matar in.

Utom förskotts innehållning och arbetsgivarprestationer i samband med betalningen av lön och annan motsvarande ersättning, skall arbetsgivaren med hjälp av systemet kunna räkna ut lönebeloppet och denne skall av systemet få uppgifter för löne- och arbetsboks bokföringen. Arbetsgivaren skall också kunna sköta om innehållning och utbetalning av den del av lönen som är föremål för utmätning. Dessutom skall man med hjälp av systemet kunna sköta andra uppgifter i samband med beskattningen. Arbetsgivaren skall t.ex. kunna övergå till att deklarerat och betala sin mervärdesskatt via systemet.

Det föreslås att man på lagstiftningsnivå utfärdar föreskrifter om de uppgifter som kan skötas med hjälp av systemet. Gränserna för Skattestyrelsens nya uppgifter skall sålunda fastställas i lagen. Avsikten är att bemyndiga Skattestyrelsen att upprätthålla ett servicesystem som grundar sig på privaträttsliga avtal och som delvis står utanför beskattningen. Servicesystemet grundar sig på avtal mellan parterna och är frivilligt för de försäkringsbolag som tillsammans med Skattestyrelsen tillhandahåller det. Skattestyrelsen skall bemyndigas att utfärda närmare föreskrifter och begränsningar gällande uppgifterna, om det tekniska genomförandet av servicesystemet, de kostnader som uppgifterna föranleder eller avtalsparternas deltagande i eller uteblivande från systemet förutsätter detta.

Beslut om ändringar av servicens innehåll grundar sig på ett genom avtal upprättat beslutssystem. Utom Skattestyrelsen är också arbetspensionsförsäkrarna och de skadeförsäkringsbolag som sköter lagstadgad olycksfallsförsäkring avtalsparter i betalnings- och deklarationsserviceprojektet. Samtliga de försäkringsbolag som sköter olycksfallsförsäkring och arbetspensionsförsäkring deltar dock inte i projektet. Arbetsgivarens möjligheter att utnyttja systemet beror på om dennes försäkringsbolag är med i systemet. Eftersom servicesystemet är avtalsbaserat är det möjligt att nya försäkringsbolag senare an-

sluter sig. Å andra sidan är det också möjligt att något av de försäkringsbolag som för närvarande deltar lämnar servicesystemet. Dessutom ingår Folkpensionsanstalten som bäst ett avtal genom vilket den kommer med i servicesystemet och i beslutsfattandet om detta. De parter som deltar i projektet för att förverkliga servicesystemet har genom avtal bl.a. beslutat hur projektkostnaderna skall fördelas, hur tvister skall lösas, om sekretessförpliktelse och om förfarandet för att ändra servicens innehåll.

Beslutet om servicens nuvarande innehåll har fattats i en av finansministeriet tillsatt projektledningsgrupp. Om servicens innehåll ändras från vad parterna har överenskommit, skall beslut om ändring enligt avtalen fattas vid projektledningsgruppens möte och protokollet från det möte där ändringsbeslutet fattades skall intas som bilaga till uppgjorda avtal. Då Skattestyrelsen utvecklar servicen skall den alltid beakta de med andra parter ingångna avtalen. I praktiken sker utvecklingen av servicen alltså på basis av avtal i samarbete med de andra instanser som deltar i projektet.

Servicen skall gälla både småarbetsgivare som endast tillfälligt betalar lön och sådana som gör det regelbundet. De problem som möter småarbetsgivare, som betalar lön regelbundet, då dessa sköter sina skyldigheter är i de flesta fall mycket liknande dem som möter nya eller tillfälliga arbetsgivare. Småföretag har i allmänhet inte till sitt förfogande motsvarande resurser som stora företag för att sköta sina arbetsgivarskyldigheter. Utom småföretag är hushållen en viktig användargrupp för denna service. Löner som hushållsarbetsgivare betalar är i allmänhet små och arbetsförhållandena är ofta mycket kortvariga.

Det föreslås att arbetsgivarna i servicesystemet skall kunna föra register t.ex. över till arbetstagarna utbetalda prestationer. Arbetsgivaren skall vara registeransvarig i fråga om det register som denne för med hjälp av systemet. I sin roll av den som uppehåller servicesystemet skall Skattestyrelsen sköta om att systemet fungerar samt sköta om säkerhet för datasystemet och för de uppgifter som lagrats där. Arbetsgivare skall identifieras med hjälp av ett datasäkert och i allmänt bruk

varande förfarande för säkerställande. Den som utnyttjar systemet skall svara för att det register som denne för är lagligt. Arbetsgivaren skall kunna ändra och behandla data i registret, såsom också eljest är fallet med register som denne för. Endast arbetsgivaren skall kunna fatta beslut om att överlåta uppgifter i registret. Skattestyrelsen skall dock i sin egenskap av den som tekniskt uppehåller datasystemet ha tillgång till uppgifterna. Därför skall i lag bestämmas om skyldighet för dem som är i Skattestyrelsens tjänst eller som verkar på dess uppdrag att hemlighålla de uppgifter som de i samband med registerföringen eventuellt får om av arbetsgivaren lagrade uppgifter. Uppgifterna skall stå till Skattestyrelsens och andra i servicen deltagande instansers förfogande efter det att uppgifterna från arbetsgivarens register överförs till Skattestyrelsens, försäkringsbolagens och andra i servicen deltagande instansers egna register. Varje i servicen deltagande instans skall ur systemet erhålla endast de uppgifter som är nödvändiga för dennes egen verksamhet.

Gällande bestämmelser som arbetsgivarprestationer föreslås inte bli ändrade genom propositionen. Skattestyrelsen skall befullmäktigas att uppehålla ett avtalsbaserat servicesystem. Dessutom föreslås i propositionen bestämmelser om bl.a. frågor gällande registerförning samt om förhållandet till offentlighetslagstiftningen. Gällande bestämmelser om arbetsgivarens ansvar och skyldigheter föreslås inte heller bli ändrade i samband med att servicesystemet tas i bruk. Arbetsgivaren skall fortfarande gentemot mottagaren av en prestation ansvara för att prestationen fullgörs vid rätt tid och till rätt belopp, också då arbetsgivaren använder servicesystemet för att sköta sina skyldigheter. Arbetsgivaren skall dock inte svara för att systemet fungerar felaktigt.

Betalnings- och deklarationsservicesystemet för småarbetsgivare skall alltså vara en extra service som erbjuds av Skattestyrelsen, arbetspensionsförsäkrarna och de skadeförsäkringsbolag som sköter olycksfallsförsäkring. Avsikten med denna service skall vara att för hushållen och småföretagen underlätta skötseln av deras arbetsgivarskyldigheter. Systemet är inte avsett att ersätta eller att åsi-

dosätta de nuvarande deklarations- och anmälningsmetoderna, utan avsikten är att erbjuda en möjlighet att sköta dessa skyldigheter elektroniskt med hjälp av en enda service.

2.2. Lämnannde av uppgifter för att verkställa förskottsinnehållning

Utöver förslaget till lag om betalnings- och deklarationsservicesystem för småarbetsgivare föreslås att lagen om offentlighet och sekretess i fråga om beskattningsuppgifter (1346/1999) skall ändras. Till sistnämnda lag skall fogas en bestämmelse om att Skattestyrelsen utan hinder av sekretessbestämmelserna också med hjälp av servicesystemet skall kunna lämna uppgifter som är nödvändiga för att verkställa förskottsinnehållning. Då skall en användare som har registrerat sig för denna service och som har identifierats få uppgifter om sina arbetstagares förskottsinnehållningar på elektronisk väg ur en särskild, till servicesystemet ansluten databas. I det skede då servicen tas i bruk skall uppgifterna om förskottsinnehållning endast vid årsskiftet införas i systemet, varför eventuella senare ändringar av förskottsinnehållningsprocenten inte kommer att förmedlas via servicesystemet. Ur systemet får arbetsgivaren endast uppgifter om de arbetstagare som var i dennes tjänst under föregående år. Dessutom skall det krävas att arbetstagaren uppvisar sitt skattekort också då lönebetalningen sker med hjälp av betalnings- och deklarationssystemet för småarbetsgivare.

3. Propositionens verkningar

Det bedöms att betalnings- och deklarationsservicen för små arbetstagare kommer att ha positiva närings- och sysselsättningspolitiska verkningar. Servicen underlättar skötseln av administrativa uppgifter och frigör resurser för egentlig verksamhet. Då denna skötsel underlättas kommer också tröskeln för att avlöna arbetskraft att sänkas. Med hjälp av denna service skall det också vara möjligt att förbättra medborgarnas inställning till myndigheterna och till försäkringsbolagen samt att minska den grå ekonomin. Sådana arbetsgivare som endast tillfälligt betalar lön beräknas dra den största

nyttan av servicen.

Den föreslagna betalnings- och deklara-tionsservicen kan också i viss utsträckning försämbra verksamhetsförutsättningarna för vissa företag. Konkurrensmässigt kan projektet beröra bokföringsbyråers samt sådana företags verksamhet som producerar löneuträkningsprogram och som tillhandahåller sådana tjänster. Projektet innebär dock inte någon selektiv subventionering av näringslivet, utan projektet kan anses på ett allmänt plan förbättra småföretags inträde i branschen. Sålunda bör flera av de ovannämnda företagen i sin egen verksamhet kunna dra nytta av servicesystemet. Servicesystemets löneuträkningsfunktion kommer också att vara enklare än de löneuträkningstjänster som bokföringsbyråer erbjuder. Om man dock senare observerar att betalnings- och deklara-tionsservicen snedvrider konkurrensen, kan servicen senare justeras i detta avseende. Särskilda rådgivningstjänster gällande löneuträkning skall vara avgiftsbelagda.

De av servicen föranledda kostnaderna kan indelas i kostnader under uppbyggnadsskedet och kostnader under driftsskedet. En del av kostnaderna är gemensamma för Skattestyrelsen och för de arbetspensions- och skade-försäkringsbolag som deltar i projektet. Dessa kostnader delas mellan parterna. De gemensamma kostnaderna för uppbyggnadsskedet kan beräknas uppgå till cirka 1,5 miljoner euro. Dessutom förorsakas de instanser som deltar i projektet kostnader av att samordna sina egna system med servicesystemet. Servicen beräknas medföra de största kostnaderna under planerings- och utvecklings-skedet. På längre sikt beräknas servicen spara samhällets medel.

4. Beredning av propositionen

Social- och hälsovårdsministeriet samt finansministeriet tillsatte den 7 november 2000 en utredningsman med uppdrag att utarbeta förslag till huvudprinciper för ett s.k. skattekontosystem och att utreda förutsättningarna för att ta ett sådant system i bruk. Utredningsmannen skulle dessutom överväga ett hurudant betalningssystem som lämpar sig för att förenkla skatte- och betalningssystemet för tillfälliga arbetsgivare, t.ex. hushåll,

och för arbetsgivare i begynnelseskedet. Uppdraget gällande ett betalningssystem för tillfälliga arbetsgivare omfattade skatter och socialskyddsavgifter samt dessutom de andra obligatoriska socialförsäkringarna. I samband med utredningsuppdraget hördes flera myndigheter och samarbetspartners samt företag som bedriver bankverksamhet och som sådana som tillhandahåller adb-tjänster.

I utredningen föreslås att betalnings- och deklara-tionsförfarandet för tillfälliga och småarbetsgivare skall förenklas genom ett till Internet anslutet betalningsservicesystem för småarbetsgivare. Med hjälp av detta system skall den som betalar löner kunna räkna ut, betala och deklarerat samtliga arbetsgivaravgifter. Bland annat flera ministerier och organisationer som representerar i de systemet deltagande instanserna har gett remissut-låtande om utredningen.

Remissinstanserna har huvudsakligen förhållit sig positivt till utredningens förslag. I remissvaren har man påskyndat förverkligandet av förslaget om betalnings- och deklara-tionsskyldighet. I samband med projektet har också Dataombudsmannen och Konkurrensverket hörts särskilt. Också dessa har understött att man går vidare med systemets genomförande. Dessutom ingår införandet av en betalnings- och deklara-tionsservice för småarbetsgivare i statsminister Matti Vanhans regeringsprogram.

Projektet för en betalnings- och deklara-tionsservice för småarbetsgivare startades i april 2002. Därefter har man utrett vilka instanser som möjligen kan delta i projektet samt deras engagemang. Allteftersom projektet har avancerat har man också utrett systemets omfattning och automationsgrad samt valt den som skall leverera datasystemet för denna service. Representanter för bl.a. Skattestyrelsen, finansministeriet, social- och hälsovårdsministeriet, handels- och industriministeriet, försäkringsbolagen, Arbetspensionsförsäkrarna TELA r.f., Olycksfallsförsäkringsanstaltens förbund och Bankföreningen i Finland r.f. är med i projektets ledningsgrupp och i den projektgrupp som styr definitionsarbetet. Projektarbetet förs också vidare tillsammans med den som levererar datasystemet för servicen och målet är att produktionen av denna service skall kunna

startas mot slutet av år 2004.

Lagförslaget grundar sig på ovannämnda utredningsmans förslag och på den tjänstemannaberedning som gjorts på basis av förslaget. Regeringspropositionen har beretts som tjänstearbete inom finansministeriet i samarbete med Skattestyrelsen, social- och hälsovårdsministeriet samt justitieministeriet.

Remissutlåtande om regeringspropositionen har begärts av följande instanser: Akava r.f., Pensionsskyddscentralen, Folkpensionsanstalten, handels- och industriministeriet, Centralhandelskammaren, Konkurrensverket, Bokföringsbyråernas Förbund r.f., Hushållsarbetsgivarnas Förbund r.f., Centralförbundet för lant- och skogsbruksproducenter r.f., Lantbruksföretagarnas Pensionsanstalt, justitieministeriet, Servicearbetsgivarna r.f., soci-

al- och hälsovårdsministeriet, Finlands Fackförbunds Centralorganisation FFC r.f., Finlands Kommunförbund, Finlands Idrott FI r.f., Bankföreningen i Finland, Finska Försäkringsbolagens Centralförbund, Företagarna i Finland, Olycksfallförsäkringsanstaltens Förbund, Industrins och Arbetsgivarnas Centralförbund, Dataombudsmannen, Tjänstemannacentralorganisationen STTK r.f., Arbetspensionsförsäkrarna TELA r.f., arbetsministeriet, Skattebetalarnas Centralförbund r.f. och Företagarkvinnornas Centralförbund r.f.

I remissvaren förordades att man startar ett betalnings- och deklarationssystem för småarbetsgivare. Man har i mån av möjlighet strävat att i propositionen beakta anmärkningarna i remissvaren.

DETALJMOTIVERING

1. Lagförslag

1.1. Lag om ett system för betalningstjänst och deklarationsservice för småarbetsgivare

1 §. *Servicesystemets användare.* Med hjälp av det nya servicesystemet skall småarbetsgivare, vilka kan vara privatpersoner, småföretag och andra med dem jämförbara betalare av prestationer, t.ex. idrottsföreningar, kunna sköta uppgifter i samband med arbetsgivarens skyldigheter. Servicen skall förverkligas i form av en Internettjänst under namnet palkka.fi. En arbetsgivare skall ha möjlighet att ansluta sig till servicesystemet i Internet och skall med systemets hjälp kunna räkna ut, betala och deklarerat sina arbetsgivar skyldigheter.

Precisa, till antalet arbetstagare kopplade begränsningar skall inte intas i lagen. Utgångspunkten är dock att arbetsgivaren endast har några anställda. Avsikten är att hålla, småföretag och med dem jämförbara betalare av prestationer skall kunna utnyttja tjänsten. De avtalsparter som anslutit sig till servicesystemet har kommit överens om att servicen skall riktas till sådana arbetsgivare som sysselsätter i medeltal högst fem arbetstagare i året. I praktiken lämpar sig systemet

inte tekniskt för användning av större företag. Eftersom utgångspunkten vid begränsningen av användargruppen är i medeltal högst fem arbetstagare i året är servicen avsedd också för sådana arbetsgivare som tillfälligt har mer än fem arbetstagare i sin tjänst. En arbetsgivare som under sommaren har tio tillfälliga arbetstagare, men som under vintern inte har en enda, skall sålunda kunna utnyttja servicen. Vid behov skall Skattestyrelsen kunna förhindra att en sådan arbetsgivare utnyttjar servicen vars arbetstagarantal överskrider den ovannämnda gränsen på i medeltal fem arbetstagare. Om de parter som anslutit sig till servicen senare önskar utvidga denna så den också gäller större arbetsgivare, skall möjligheterna att utvidga servicen utredas särskilt och en utvidgning av användargruppen skall bestämmas genom lag.

2 §. *Uppgifter som kan skötas med hjälp av servicesystemet.* I paragrafen skall bestämmas om de uppgifter som kan skötas med hjälp av betalnings- och deklarationssystemet för småarbetstagare. Det mest centrala syftet med servicen skall vara att erbjuda småarbetsgivare möjlighet att sköta till lönebetalningen anslutna arbetsgivar skyldigheter. Med hjälp av systemet skall arbetsgivaren kunna sköta arbetsgivarprestationer och förskotts innehållningar i samband med betalning av lön

och andra motsvarande prestationer, med beskattningen, med fackföreningsavgifter, med de lagstadgade arbetspensions-, olycksfallsförsäkrings-, och arbetslöshetsförsäkringssystemen, med i allmänt bindande kollektivavtal ingående grupplivförsäkring för arbetstagarer, med arbetsgivares socialskyddsavgift samt med den försäkrades sjukförsäkringspremie. Arbetsgivaren skall inte heller vara tvungen att göra särskilda kontroll- och årsdeklarationer och anmälningar till skatteförvaltningen eller till försäkringsbolagen, utan servicesystemet skall producera dessa på basis av de grunddata som matats in i systemet och på basis av uppgifterna i löneuträkningen. Deklarationerna och anmälningarna skall via systemet sändas till skatteförvaltningen och till försäkringsbolagen då arbetsgivaren har godkänt dem.

Med hjälp av systemet skall man också kunna sköta försäkringsansökningar. Om försäkringsbolaget godkänner ansökan, börjar försäkringsbolagets ansvar vid den tidpunkt då försäkringsansökan tas emot, om inte särskild överenskommelse träffas om senare tidpunkt. I praktiken skall serviceanvändaren alltså med hjälp av servicen kunna få försäkringsavtalet försatt i kraft och sköta sin skyldighet att teckna försäkring. I det skede då servicen tas i bruk skall arbetsgivaren inte via servicesystemet få försäkringsbolagets svar på sin försäkringsansökan.

Med hjälp av systemet skall man kunna sköta uppgifter i samband med beskattningen också i större omfattning än vad som bestäms i 1 mom. Sålunda skall arbetsgivaren t.ex. kunna övergå till att deklarerar och betala mervärdesskatt med hjälp av servicen. Arbetsgivaren skall med hjälp av systemet också ha möjlighet att meddela de uppgifter som behövs för hushållsavdrag för den persons beskattning som är berättigad till avdraget.

Systemet skall räkna ut lönen på basis av de uppgifter som arbetsgivaren meddelat. Uppgifterna skall lagras i systemet från vilket arbetsgivaren får uppgifter för löne- och arbetstidsbokföringen. I löneuträkningen skall bl.a. av arbetsgivaren betalda naturaförmåner, semesterpenning och kostnadsersättningar beaktas. Dessutom skall arbetsgivaren med hjälp av systemet till utmätningsmannen kunna redovisa den löneinnehållning för ut-

mättningsändamål som arbetsgivaren gjort. Arbetsgivaren skall inte mera i samband med lönebetalningen behöva fullgöra andra prestationer eller lämna andra deklarationer eller anmälningar till skatteförvaltningen eller till försäkringsbolagen, om arbetsgivaren använder systemet på rätt sätt och konsekvent.

Med hjälp av servicesystemet skall arbetsgivaren också kunna lämna anmälningar till Folkpensionsanstalten i anslutning till de förmåner som denna sköter om. En identifierad arbetsgivare skall med hjälp av servicen kunna övergå till att lämna elektroniska anmälningar till Folkpensionsanstalten. Arbetsgivaren skall t.ex. till Folkpensionsanstalten kunna lämna uppgifter om löner som arbetsgivaren betalt för sjukdomstid. I det skede då servicen tas i bruk kommer systemet dock inte att producera deklarationer och anmälningar, utan arbetsgivaren skall endast att ha möjlighet att lämna sådana. Ett omnämmande i lagen om anmälningar till Folkpensionsanstalten skall möjliggöra att systemet i ett senare skede producerar anmälningarna på basis av uppgifter som matats in i systemet.

I paragrafens 3 mom. skall bestämmas om möjlighet att på gemensam framställning av de parter som anslutit sig till systemet utöka de uppgifter som kan skötas med hjälp av servicesystemet, om det sker förändringar i arbetsgivarskyldigheterna. Genom förordning av Statsrådet kan anges vilka andra uppgifter, jämställbara med de förpliktelser som anknyter till de i 1 och 2 mom. avsedda arbetsgivarprestationerna, som kan skötas med hjälp av systemet, om arbetsgivarna får nya motsvarande förpliktelser eller om de nuvarande förpliktelserna förändras väsentligt med hänsyn till systemet. Förordning kunde utfärdas, om Skattestyrelsen och de aktörer som har kommit överens om att tillhandahålla servicen lägger fram ett förslag om detta.

På basis av denna framställning skall statsrådet utfärda en förordning genom vilken antalet uppgifter utökas. De nya uppgifterna skall vara uppgifter i anslutning till betalningar i samband med försäkringssystemen eller i samband med arbetsgivarens löneutbetalning, liknande dem varom bestäms i 1 och 2 mom. och uppgifterna skall individualiseras i förordningen. Det skall t.ex. vara möjligt att i samband med arbetet på att reforme-

ra sjukförsäkringens finansiering genom förordning ansluta eventuella nya avgifter eller premier till systemet.

I 4 mom. bemyndigas Skattestyrelsen under vissa förutsättningar att utfärda närmare föreskrifter och begränsningar. Det gäller en närmare definition av de uppgifter som avses i 2 § 1 och 2 mom. Skattestyrelsen skall utfärda närmare föreskrifter och begränsningar gällande uppgifterna, om det tekniska genomförandet av servicesystemet, de kostnader som uppgifterna föranleder eller avtalsparternas deltagande eller uteblivande förutsätter detta.

Vissa prestationer, t.ex. sjöarbetsinkomst och inkomst från utlandet, är förknippade med ett flertal särdrag med hänsyn till arbetsgivarförpliktelserna, och att ta in dem i systemet i synnerhet i det inledande skedet går inte att genomföra tekniskt utan svårigheter. Att ta med dessa prestationer och uppgifter i systemet skulle på motsvarande sätt inte bara medföra tekniska problem utan även oskäliga kostnader i relation till nyttan. Avsikten är att till en början ta med de allra vanligaste prestationsslagen och att systemets tillämpningsområde senare skall utvidgas. I det inledande skedet skall åtminstone sjöarbetsinkomst och i 77 § i inkomstskattelagen (1535/1992) avsedd utlandsarbetsinkomst lämnas utanför systemet. Eftersom servicesystemet är frivilligt för de försäkringsbolag som ansluter sig till det, bör det beaktas att arbetsgivarförpliktelserna kan skötas endast för de instansers vidkommande som har gått med i systemet. Med anledning av detta fastställer Skattestyrelsen i sitt beslut de instanser för vilkas vidkommande förpliktelserna kan skötas. Sålunda skulle sådana begränsningar som beror på avtalsparternas deltagande eller uteblivande fastställas i Skattestyrelsens beslut.

För att de i systemet deltagande samarbetsparternas intressen skall kunna beaktas i tillräcklig omfattning skall föreskrifter och begränsningar godkännas genom ömsesidigt avtal mellan de parter som har avtalat om tillhandahållande av service. Med de avtalsparter som avtalat om tillhandahållande av service och som anges i 3 och 4 mom. avses Skattestyrelsen, arbetspensionsförsäkrarna och de skadeförsäkringsbolag som sköter

lagstadgad olycksfallsförsäkring, vilka tillsammans tillhandahåller servicen. Även Folkpensionsanstalten står som bäst i beråd att ingå avtal med parterna, vilket gör FPA till part enligt 3 och 4 mom. Genom avtalsarrangemang deltar parterna i att tillhandahållandet av servicen och tillsammans med Skattestyrelsen deltar de i utvecklingen av systemet och i fördelningen av kostnader för detta. Utöver de avtal som ingåtts i fråga om tillhandahållandet av service, kan Skattestyrelsen ingå samarbetsavtal med olika instanser i anslutning till användningen av servicesystemet. Dessa andra avtalsparter skall dock inte bli sådana parter som avtalat om tillhandahållandet av service och som avses i 3 och 4 mom., om inte detta särskilt har avtalats mellan parterna.

3 §. *Servicesystemet och därtill anslutna uppgifter.* I paragrafen skall bestämmas om servicesystemet och om de uppgifter som åligger en till systemet ansluten serviceanvändare och Skattestyrelsen. Enligt paragrafens 1 mom. består betalnings- och deklARATIONSSYSTEMET av ett av Skattestyrelsen uppehållet datasystem där varje serviceanvändare kan föra ett register för att sköta sina arbetsgivar skyldigheter och andra i lagen bestämda uppgifter.

Enligt 2 § lagen om skatteförvaltningen är dess uppgift att verkställa beskattningen, uppbära och driva in skatter och avgifter, utöva skattekontroll samt ordna med bevakning av skattetagarnas rätt enligt vad som stadgas särskilt. Dessutom skall skatteförvaltningen fullgöra de utrednings-, försöks-, uppföljnings- och planeringsuppgifter samt de andra åligganden som finansministeriet tilldelar den eller som särskilt stadgas eller bestäms för den. Skattestyrelsens uppgift är dessutom att med stöd av företags- och organisationsdatalagen uppehålla företags- och organisationsdatasystemet tillsammans med Patent- och registerstyrelsen.

I paragrafen föreslås bestämmelser om att Skattestyrelsen skall uppehålla betalnings- och deklARATIONSSERVICESYSTEMET för småarbetsgivare. Skattestyrelsen skall vidareutveckla servicesystemet tillsammans med de andra instanser som deltar i projektet. Skattestyrelsen skall också ingå behövliga avtal med dessa andra instanser.

Enligt 3 § 4 punkten personuppgiftslagen (523/1999) avses med registeransvarig en eller flera personer, sammanslutningar, inrättningar eller stiftelser för vilkas bruk ett personregister inrättas och vilka har rätt att förfoga över registret, eller vilka enligt lag ålagts skyldighet att föra register. Enligt paragrafen skall serviceanvändaren i servicesystemet kunna föra ett register för att sköta i 2 § avsedda uppgifter. Varje serviceanvändare skall alltså med hjälp av systemet kunna föra ett register över bl.a. till arbetstagarna betalda prestationer.

Enligt paragrafens 2 mom. skall Skattestyrelsen sköta om att systemet fungerar samt sköta om datasystemets säkerhet och datasäkerheten för de uppgifter som lagrats i detta. Uppgifterna skall lagras i registret på basis av de uppgifter som arbetsgivaren matar in. Arbetsgivaren skall registrera sig som serviceanvändare och denna skall identifieras genom en i allmänt bruk varande tillförlitlig elektronisk beteckning. Personuppgiftslagen uppställer för den registeransvariga en förpliktelse att skydda uppgifterna. Enligt lagen om elektronisk kommunikation i myndigheternas verksamhet (13/2003) skall myndigheterna garantera tillräcklig datasäkerhet vid elektroniska tjänster för att sköta ärenden. Dessutom innehåller lagen om elektroniska signaturer (14/2003) bestämmelser om användningen av sådana signaturer och om till denna anslutna säkerhetstjänster. I det skede då tjänsten tas i bruk skall en till systemet ansluten användare identifieras med hjälp av de bankgruppers nätbankskod som anslutit sig till tjänsten.

Arbetsgivaren skall också kunna bekanta sig med servicesystemet genom att besöka tjänstens Internetsidor utan identifiering. En oidentifierad arbetsgivare skall dock inte kunna lagra uppgifter i systemet. Denne skall inte heller ur systemet få uppgifter om förskottsinnehållning och skall t.ex. inte kunna ge deklARATIONER med hjälp av systemet.

Skattestyrelsen skall inte ha rätt att ur systemet söka fram av serviceanvändaren lagrade uppgifter utom vad som är nödvändigt för att sköta sina uppgifter i samband med att uppehålla systemet och att garantera datasäkerheten. Eftersom Skattestyrelsen skall ha tillgång till uppgifterna i sin egenskap av da-

tasystemets uppehållare skall i lagen föreskrivas att Skattestyrelsen inte har rätt att utnyttja uppgifter i ett av serviceanvändaren fört register för att sköta Skattestyrelsens övriga uppgifter. Skattestyrelsen skall inte heller kunna överlåta av serviceanvändaren lagrade uppgifter, som inte den sistnämnda har gett sitt samtycke. Genom denna bestämmelse skall man inte begränsa skattskyldigas förpliktelse enligt 14 § lagen om beskattningsförfarande (1558/1995) att på uppmaning för granskning uppvisa material och egendom, som kan behövas för hans beskattning eller vid behandlingen av en ansökan om ändring i beskattningen. Genom denna bestämmelse skall man för uppgifter i systemet trygga en motsvarande ställning som för arbetsgivarens övriga material i elektronisk form. Skattestyrelsen skall sålunda inte för skattegranskning få söka uppgifter i systemet utan den skattskyldiges samtycke.

Dessutom skall i 2 mom. bestämmas om avlägsnande av uppgifter ur systemet. Enligt 10 § bokföringslagen (1336/1997) skall bokföringsböckerna och kontoplanen bevaras minst 10 år efter räkenskapsperiodens utgång. I register enligt betalnings- och deklARATIONSSERVICEsystemet för småarbetsgivare skall uppgifter bevaras 11 år efter registreringsåret. Sålunda skall det vara möjligt ett vid behov erhålla uppgifter ur systemet också i efterskott. Ovannämnda 11 års tidsperiod skall vara tillräcklig också för företag vilkas räkenskapsperiod avviker från kalenderåret. Serviceanvändaren kan senare behöva uppgifter i anslutning till lönebetalning, t.ex. för att med en arbetstagare eller ett försäkringsbolag utreda betalningar som skötts med hjälp av systemet. Serviceanvändaren skall under förvaringstiden fritt kunna söka uppgifter om sina tidigare betalningar. Då elvaårsperioden går till ända skall serviceanvändaren informeras om att uppgifterna avlägsnas så att denne t.ex. ännu för sig själv kan kopiera eller skriva ut de uppgifter som kommer att avlägsnas.

Arbetsgivaren skall ha bestämmanderätt över uppgifterna i det register som denne för och uppgifterna skall lagras på basis av de data som arbetsgivaren matar in i registret. Enligt paragrafens 3 mom. skall serviceanvändaren i sin egenskap av registeransvarig

svara för att det register som denne för med hjälp av servicesystemet är lagligt. Sålunda skall arbetsgivaren t.ex. sköta om att uppgifterna inte är felaktiga eller föråldrade.

Enligt personuppgiftslagen skall behandlade personuppgifter vara behövliga för ett visst bestämt ändamål med att behandla personuppgifter. Syftet med uppgifter som lagras i betalnings- och deklarationsservicesystemet för småarbetsgivare är att möjliggöra genomförandet av de i 2 § avsedda tjänsterna. Därför skall i systemet lagrade uppgifter alltid kunna motiveras med att de är behövliga för att sköta i 2 § avsedda uppgifter. Behövliga uppgifter skall t.ex. vara arbetsgivarens och arbetstagarens identifieringsuppgifter, kontaktuppgifter, uppgifter om medlemskap i fackförening, löneuppgifter, uppgifter om förskottsinnehållning samt om socialförsäkringspremier och grunderna för dessa. I sin egenskap av den som uppehåller systemet skall Skattestyrelsen då den utvecklar systemet kunna bestämma hurdana uppgifter som kan lagras i detta. I paragrafens 3 mom. skall intas bestämmelser enligt vilka Skattestyrelsen skall sköta om att de personuppgifter som serviceanvändaren avses lagra och eljest behandla med hjälp av systemet är behövliga på det sätt som avses i bestämmelserna om skydd för personuppgifter.

4 §. *Förhållande till annan lagstiftning.* Uppgifter som serviceanvändaren lagrat i betalnings- och servicesystemet och register som bildats av dessa uppgifter skall inte utgöra sådana myndighetshandlingar som hör till Skattestyrelsens bestämmanderätt och som avses i lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet (621/1999). Uppgifterna skall ingå i ett av serviceanvändaren fört register och Skattestyrelsen skall ha tillgång till registret endast för att utföra uppgifter i anslutning till datasystemets tekniska uppehåll och till datasäkerheten. Paragrafen skall sålunda innehålla en bestämmelse om skyldighet för den som är i Skattestyrelsens tjänst eller som verkar på dess uppdrag att hemlighålla vad han eller hon i samband med det tekniska uppehållet av servicesystemet fått veta om de uppgifter som serviceanvändaren har lagrat i registret. Också med stöd av annan lag skall de uppgifter som arbetsgivaren lagrat i registret huvudsakligen hållas hemli-

ga. Bestämmelserna i 35 § lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet skall tillämpas på brott mot tystandsplikten.

Skattestyrelsens lagstadgade rätt eller skyldighet att till andra myndigheter överlåta uppgifter skall inte gälla i servicesystemet lagrade uppgifter. Uppgifterna står till förfogande för Skattestyrelsen och andra i servicen deltagande instanser efter det att uppgifterna från servicesystemet har flyttats till Skattestyrelsens, försäkringsbolagens och till andra i servicen deltagande instansers egna register. Till exempel olika myndigheters på lag grundade begäran om uppgifter skall riktas till arbetsgivaren eller till de vederbörande instanser som deltar i betalnings- och deklarationsservicesystemet för småarbetsgivare. På samma sätt skall uppgifter för forsknings- och statistiska ändamål samt för myndigheternas planerings- och utredningsarbete ges av varje instans skilt för sig enligt hur den får uppgifterna ur sina egna register och enligt sina egna sekretessbestämmelser.

I paragrafen skall den föreslagna lagens förhållande regleras särskilt till lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet och till specialföreskrifter om myndigheternas rätt att få uppgifter om Skattestyrelsens handlingar, eller om Skattestyrelsens rätt eller skyldighet att lämna uppgifter till andra myndigheter. Annan lagstiftning, t.ex. förvaltningslagen (434/2003), lagen om elektronisk kommunikation i myndigheternas verksamhet och lagen om elektroniska signaturer skall tillämpas enligt vad som bestäms i ifrågavarande lag och inga undantag föreslås i denna lag från förstnämnda lagars tillämpningsområde.

5 §. *Avgiftsfrihet.* Skattestyrelsen skall inte uppbära någon avgift av arbetsgivaren för att använda systemet. Enligt lagen om grunderna för avgifter till staten (176/1991) är huvudregeln att varor och service som staten producerar är avgiftsbelagda, om prestationen har samband med mottagarens ekonomiska verksamhet. Eftersom denna service dock skall rikta sig till en omfattande användargrupp och eftersom den huvudsakligen ansluter sig till skötseln av lagstadgade och obligatoriska arbetsgivarskyldigheter bör servicen anses vara av sådant slag att det inte är ändamålsenligt att göra den avgiftsbelagd. Dessutom

strävar man till att servicen skall tas i möjligast omfattande bruk.

I de remissutlåtanden som getts om propositionen har man av konkurrensneutralitetsorsaker framhållit att servicen skall vara avgiftsbelagd i fråga om löneuträkningstjänster. Den löneuträkningsfunktion som ingår i servicesystemet är dock enklare än de löneuträkningstjänster som står till buds på marknaden. Avsikten är att systemet i främsta hand skall användas av hushåll och småföretagare som hittills själva har skött sina skyldigheter i samband med lönebetalning. Systemet har konstruerats som ett servicepaket varifrån man inte kan avskilja löneuträkningen som en särskild service. Uppbärande av avgift skulle i praktiken leda till att hela servicesystemet blir avgiftsbelagt. Löneuträkningsfunktionens andel av hela servicen är mycket liten, varför också avgifterna skulle vara låga. Då kan det hända att kostnaderna för att debitera avgifterna och fördela dem mellan de instanser som deltar i servicen stiger till oskäliga belopp i relation till debiterade avgifter. Avgiftsfri telefonrådgivning skall ges om hur servicesystemet används. Särskild telefonrådgivning om löneuträkning skulle dock vara avgiftsbelagd.

Eftersom betalnings- och deklarationsservicen genomförs i form av en Internetservice förorsakas serviceanvändaren sedvanliga kostnader för att använda och betala för Internet. Sålunda omfattar avgiftsfriheten t.ex. inte brukskostnader för en Internetanslutning eller bankernas avgifter för betalningstrafik. Banken och serviceanvändaren gör ett särskilt avtal om bankservice och banken uppstår för sina tjänster sina egna specifika avgifter som meddelas i dess serviceprislista. Dessutom förutsätter inkoppling på servicen att användaren identifieras t.ex. genom en bankkod. Anskaffning av kod och dess användning kan vara avgiftsbelagd för arbetsgivaren.

6 §. *Hur användningen av systemet inverkar på serviceanvändarens skyldigheter.* Lagen om betalnings- och deklarationsservicesystem för småarbetsgivare är inte avsedd att ändra gällande bestämmelser enligt vilka betalaren av en prestation svarar för att arbetsgivarens skyldigheter fullgörs på ett riktigt sätt och vid rätt tid. En arbetsgivare som an-

vänder servicen är sålunda gentemot mottagaren av deklarationen eller anmälan ansvarig för att också de uppgifter som sköts med hjälp av systemet sköts på ett riktigt sätt och vid rätt tid. Arbetsgivaren skall t.ex. vara ansvarig för att också en betalning som sköts med hjälp av servicen kommer till mottagaren i tid. Innehållet i arbetsgivarens skyldigheter bestäms enligt lagstiftningen om vederbörande skyldighet och användningen av servicesystemet skall inte påverka ifrågavarande skyldighet.

Arbetsgivaren skall svara för att uppgifterna har matats in i servicesystemet på ett riktigt sätt. Arbetsgivaren skall dock inte svara för skada som uppstår på grund av fel i systemet. Sålunda skall arbetsgivaren t.ex. inte vara ansvarig för konsekvenserna av att betalningar eller deklarationer försenas, om arbetsgivaren har handlat enligt anvisningarna, men om betalningarna eller deklarationerna inte har kommit fram till mottagaren vid rätt tid eller till rätt belopp, t.ex. på grund av ett tekniskt fel i systemet. Med fel i systemet avses t.ex. tekniska fel, fel då förutsättningar skapas för en lagenlig behandling av personuppgifter, eller annat fel i servicesystemet som leder till att detta inte fungerar riktigt och på det sätt som lagstiftningen förutsätter. Om serviceanvändaren har handlat riktigt och enligt givna anvisningar, kan denne inte i praktiken göras ansvarig för en felaktig prestation. De instanser som deltar i betalnings- och deklarationsservicesystemet för småarbetsgivare skall i praktiken bli tvungna att avstå från att uppbära sanktionsavgifter, om dröjsmålet beror på fel i systemet. I fall av sådant fel skall utomstående instanser kunna yrka på ersättning enligt allmänna skadeståndsbestämmelser av den instans som har begått felet. I praktiken skall ersättning i första hand kunna krävas av Skattestyrelsen som uppehåller systemet.

7 §. *Ikraftträdande.* Bestämmelser om lagens ikraftträdande skall utfärdas genom statsrådets förordning. Före lagens ikraftträdande skall systemet i initialskedet kunna tas i bruk på prov i begränsad omfattning. Ur användargrupper av olika typ skall man då välja ut arbetsgivare så att användningen kan påbörjas på ett kontrollerat sätt på basis av provanvändning med dessa arbetsgivare.

Samtidigt kan man utreda systemets användbarhet och göra behövliga rättelser. Avsikten är att en begränsad användning skall kunna inledas i slutet av sommaren 2004 och det egentliga servicesystemet skall tas i bruk antingen i slutet av år 2004 eller i början av år 2005. Tidtabellen för ibruktagandet beror på hur systemets tekniska förverkligande avancerar och på erfarenheterna av den begränsade provdriften.

1.2. Lag om offentlighet och sekretess i fråga om beskattningsuppgifter

17 §. *Utlämnande av uppgifter för verkställande av förskottsinnehållning.* Till paragrafen skall fogas ett nytt 4 mom. enligt vilket Skattestyrelsen utan hinder av sekretessbestämmelser skall kunna lämna för verkställande av förskottsinnehållning behövliga uppgifter också med hjälp av betalnings- och deklarationssystemet för småarbetsgivare. Med hjälp av servicesystemet skall uppgifter för förskottsinnehållning kunna överlåtas endast till en identifierad serviceanvändare som har registrerat sig för denna service. Serviceanvändaren skall kunna använda de beskattningsuppgifter som denne erhållit genom systemet endast för att verkställa förskottsinnehållning. Lagstadgade sekretessförpliktelser skall vara bindande för serviceanvändaren och bl.a. den i personuppgiftslagen bestämda omsorgsskyldigheten och skyldigheten att skydda uppgifter skall också gälla serviceanvändaren i dennes egenskap av registeransvarig.

I det skede då servicen tas i bruk skall systemet omfatta endast de ursprungliga uppgifterna om förskottsinnehållning och uppgifter om ändringsskattekort skall inte inkluderas i systemet. I detta skede skall uppgifter vid årsskiftet införas i systemet endast om de arbetstagare som var i arbetsgivarens tjänst också under föregående år.

2. Ikraftträdande

Lagarna föreslås träda i kraft vid en tidpunkt som fastställs genom statsrådets förordning. Avsikten är att en begränsad användning av servicen skall kunna inledas i slutet av sommaren 2004 och det egentliga

servicesystemet skall tas i bruk antingen i slutet av år 2004 eller i början av år 2005.

3. Lagstiftningsordning

Enligt 80 § 1 mom. i grundlagen kan Republikens president, statsrådet och ministerierna utfärda förordningar med stöd av ett bemyndigande i grundlagen eller i någon annan lag. Genom lag skall dock utfärdas bestämmelser om grunderna för individens rättigheter och skyldigheter samt om frågor som enligt grundlagen i övrigt hör till området för lag. I propositionen föreslås att det genom förordning av Statsrådet skall vara möjligt att föreskriva om vilka andra uppgifter, jämförbara med de förpliktelser som anknyter till de i lagens 2 § 1 och 2 mom. avsedda arbetsgivarprestationerna, som sköts med hjälp av systemet. Förordning kan utfärdas, om arbetsgivarna får nya motsvarande förpliktelser som de som anges i lagens 2 § 1 och 2 mom. eller om de nuvarande förpliktelserna förändras väsentligt med hänsyn till systemet. Förordning kunde utfärdas, om Skattestyrelsen och de aktörer som har kommit överens om tillhandahållandet av servicen lägger fram ett förslag om detta.

Enligt 80 § 2 mom. i grundlagen (731/1999) kan även andra myndigheter genom lag bemyndigas att utfärda rättsnormer i bestämda frågor, om det med hänsyn till föremålet för regleringen finns särskilda skäl och regleringens betydelse i sak inte kräver att den sker genom lag eller förordning. Tillämpningsområdet för ett sådant bemyndigande skall vara exakt avgränsat. Innehållet i servicesystemet och systemets användningsmöjligheter avgörs definitivt enligt avtalsinnehållet och det tekniska genomförandet. I och med att systemet utvecklas tekniskt kan det börja omfatta allt flera slags prestationer och på detta sätt är det möjligt att ytterligare mildra arbetsgivarnas skyldigheter. På motsvarande sätt avgör de avtal som avtalsparterna ingår vilket innehåll den service som parterna gemensamt tillhandahåller och finansierar skall ha och på hurudana villkor de olika parterna vill ta del av tillhandahållandet av servicen. Eftersom servicesystemet utvecklas tekniskt och avtalsparterna kan komma överens om nya uppgifter som skall

skötas med hjälp av systemet eller om t.ex. någon av parterna eventuellt väljer att stå utanför servicesystemet, skulle det i praktiken bli omöjligt att på lagstiftningsnivå följa upp alla enskilda ändringar av servicen. Med anledning härav skall i lagen ingå bestämmelser om uppgifter som utförs med hjälp av servicesystemet, men Skattestyrelsen skall under vissa förutsättningar ges möjlighet att utfärda begränsningar och närmare föreskrifter.

I propositionen föreslås att Skattestyrelsen kunde utfärda närmare föreskrifter och begränsningar, om det tekniska genomförandet av servicesystemet, de kostnader som uppgifterna föranleder eller avtalsparternas deltagande i eller uteblivande från systemet förutsätter detta. Överenskommelse om föreskrifterna och begränsningarna skall ingås på förhand genom ett ömsesidigt avtal mellan de avtalsparter som har anslutit sig till tillhandahållandet av service. Efter detta meddelar Skattestyrelsen beslut i ärendet.

Det bör även beaktas att det är fråga om tilläggsservice som Skattestyrelsen och försäkringsbolagen erbjuder småarbetsgivare och som grundar sig på frivilliga avtal mellan

parterna. Syftet med denna lag är att i lagstiftningen ställa upp ramar för denna verksamhet och utöka Skattestyrelsens uppgifter så att Skattestyrelsen kan vara den instans som upprätthåller servicesystemet, vilket delvis står utanför beskattningen. Avsikten är således inte att stifta nya subjektiva rättigheter för småarbetsgivare, utan att skapa lagliga ramar för denna tilläggsservice som skall genomföras med privaträttsliga avtal. På grund av servicesystemets karaktär av att undergå snabb utveckling blir det förmodligen nödvändigt att rätt ofta utfärda bestämmelser på olika nivå om detaljerna i uppgifterna. Dessutom beror behovet av förändringar främst på att det tekniska genomförandet av systemet framskrider. Sålunda anses Skattestyrelsens på ovan nämnda sätt begränsade bemyndigande att utfärda bestämmelser inte vara problematiskt med tanke på grundlagen. Eftersom bestämmelserna om bemyndigande skall vara noggrant avgränsade på det sätt som avses ovan, kan lagen stiftas i normal lagstiftningsordning.

Med stöd av vad som anförts ovan föreläggs Riksdagen följande lagförslag:

1.

Lag**om ett system för betalningstjänst och deklarationsservice för småarbetsgivare**

I enlighet med riksdagens beslut föreskrivs:

1 §

Servicesystemets användare

Arbetsgivare med ett ringa antal anställda samt andra med sådana arbetsgivare jämförbara betalare av prestationer (*serviceanvändare*) kan sköta uppgifter enligt 2 § i anslutning till arbetsgivares skyldigheter med hjälp av ett system för betalningstjänst- och deklarationsservice för småarbetsgivare som är tillgängligt via ett allmänt datanät.

2 §

Uppgifter som kan skötas med hjälp av servicesystemet

Med hjälp av systemet kan serviceanvändaren sköta arbetsgivarprestationer och förskottsinnehållningar i anslutning till betalning av lön och annan motsvarande prestation, beskattning, medlemsavgifter till fackförening, det lagstadgade arbetspensionssystemet, det lagstadgade olycksfallsförsäkringssystemet, det lagstadgade arbetslöshetsförsäkringssystemet, i allmänt bindande kollektivavtal ingående grupplivförsäkring för arbetstagare, arbetsgivares socialskyddsavgift samt försäkrades sjukförsäkringspremie.

Med hjälp av systemet kan också skötas uppgörande av försäkringsansökningar, innehållning och betalning av utmätt del av lön, löneuträkning, insamling av uppgifter för löne- och arbetstidsbokföring, deklARATIONER och anmälningar i anslutning till arbetsgivarprestationer enligt denna lag, andra uppgifter i samband med beskattningen samt anmälningar till Folkpensionsanstalten i anslutning till förmåner som administreras av anstalten.

Får arbetsgivarna nya motsvarande förpliktelser eller om arbetsgivarförpliktelserna för-

ändras väsentligt med hänsyn till systemet, föreskrivs genom förordning av Statsrådet om vilka andra uppgifter, jämförbara med de förpliktelser som anknyter till de i 1 och 2 mom. avsedda arbetsgivarprestationerna, som sköts med hjälp av systemet. Förordning kan utfärdas, om Skattestyrelsen och de aktörer som har kommit överens om tillhandahållandet av service lägger fram ett förslag om detta.

Skattestyrelsen utfärdar närmare föreskrifter och begränsningar gällande de i 1 och 2 mom. avsedda uppgifterna, om det tekniska genomförandet av servicesystemet, de kostnader som uppgifterna föranleder eller avtalsparternas deltagande eller uteblivande förutsätter detta. Föreskrifterna och begränsningarna skall vara godkända av de avtalsparter som har avtalat om tillhandahållandet av service.

3 §

Servicesystemet och därtill anslutna uppgifter

Skattestyrelsen skall administrera ett sådant system för betalningstjänst och deklarationsservice för småarbetsgivare som består av ett informationssystem där varje serviceanvändare kan föra ett register för skötsel av i 2 § avsedda uppgifter.

Skattestyrelsen skall i sin egenskap av den som administrerar systemet sköta om att detta fungerar samt trygga datasäkerheten i fråga om informationssystemet och de uppgifter som registrerats i systemet. Skattestyrelsen har inte rätt att ur systemet ta fram av serviceanvändaren registrerade uppgifter i större omfattning än vad som är nödvändigt för att administrera systemet och för att garantera datasäkerheten. Skattestyrelsen har inte rätt

att använda uppgifter i serviceanvändarens register för att sköta andra uppgifter inom skatteförvaltningen och inte heller rätt att lämna ut av serviceanvändaren registrerade uppgifter, om inte denne har gett sitt samtycke. Skattestyrelsen kan avlägsna i registret införda uppgifter då 11 år har förflutit från det att uppgifterna registrerades i serviceanvändarens register.

Serviceanvändaren svarar i sin egenskap av registeransvarig för att det register som denne för med hjälp av systemet är lagligt. Skattestyrelsen skall dock se till att de personuppgifter som serviceanvändaren avses registrera och i övrigt behandla med hjälp av systemet är behövliga på det sätt som avses i bestämmelserna om skydd för personuppgifter.

4 §

Förhållande till annan lagstiftning

De uppgifter som serviceanvändaren registrerat i systemet och det register som bildats av dessa uppgifter utgör inte sådana myndighetshandlingar som omfattas av skatteförvaltningens bestämmanderätt och som avses i lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet (621/1999). Den som är anställd hos Skattestyrelsen, eller som verkar på dess uppdrag är skyldig att hemlighålla vad han eller hon i samband med den tekniska administreringen av systemet fått veta om de uppgifter som serviceanvändaren har infört i registret. Bestämmelserna i 35 § lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet gäller i fråga om brott mot tystnadsplikten.

Vad som på något annat ställe i lag föreskrivs om myndigheternas rätt att få uppgif-

ter ur Skattestyrelsens handlingar eller om Skattestyrelsens rätt eller skyldighet att lämna ut uppgifter till andra myndigheter, tillämpas inte heller på uppgifter som serviceanvändaren registrerat i systemet.

5 §

Avgiftsfrihet

Skattestyrelsen uppstår ingen avgift för användning av i denna lag avsedd service.

6 §

Hur användningen av systemet inverkar på serviceanvändarens skyldigheter

Användningen av systemet inverkar inte på serviceanvändarens skyldighet att se till att skatter och avgifter betalas och att deklARATIONER och anmälningar görs på rätt sätt och i rätt tid.

Serviceanvändaren är inte skyldig att ersätta skada som uppstår på grund av fel i systemet.

7 §

Ikraftträdande

Denna lag träder i kraft vid en tidpunkt som bestäms genom förordning av statsrådet.

Åtgärder som verkställigheten av lagen förutsätter får vidtas innan lagen träder i kraft. I detta avseende kan systemet bland annat på prov hållas i användning för en begränsad målgrupp som representerar olika typer av småarbetsgivare.

2.

Lag**om ändring av lagen om offentlighet och sekretess i fråga om beskattningsuppgifter**

I enlighet med riksdagens beslut
fogas till 17 § lagen den 30 december 1999 om offentlighet och sekretess i fråga om beskattningsuppgifter (1346/1999), sådant detta lagrum lyder delvis ändrat i lag 1166/2002, ett nytt 4 mom. som följer:

17 §

*Utlämnande av uppgifter för verkställande
av förskotts innehållning*

mänt datanät tillgängliga systemet för betalningstjänst och deklarationsservice för småarbetsgivare lämna ut sådana uppgifter om av serviceanvändaren individualiserade skattskyldiga som behövs för verkställande av förskotts innehållning.

Utan hinder av sekretessbestämmelserna kan Skattestyrelsen till serviceanvändare som identifierats med tillhjälp av det via ett all-

Denna lag träder i kraft vid en tidpunkt som bestäms genom förordning av statsrådet.

Helsingfors den 19 maj 2004

Republikens President

TARJA HALONEN

Andra finansminister *Ulla-Maj Wideroos*

2.**Lag****om ändring av lagen om offentlighet och sekretess i fråga om beskattningsuppgifter**

I enlighet med riksdagens beslut
fogas till 17 § lagen den 30 december 1999 om offentlighet och sekretess i fråga om beskattningsuppgifter (1346/199), sådant detta lagrum lyder delvis ändrat i lag 1166/2002, ett nytt 4 mom., som följer:

17 §

*Utlämnande av uppgifter för verkställande
av förskottsinnehållning*

Utan hinder av sekretessbestämmelserna kan Skattestyrelsen till serviceanvändare som identifierats med tillhjälp av det via ett allmänt datanät tillgängliga systemet för betalningstjänst och deklareringservice för småarbetsgivare lämna ut sådana uppgifter om av serviceanvändaren individualiserade skattskyldiga som behövs för verkställande av förskottsinnehållning.

Denna lag träder i kraft vid en tidpunkt som bestäms genom förordning av statsrådet.

Skattestyrelsens beslut

om de uppgifter som sköts i systemet för betalningstjänst och deklarationsservice för småarbetsgivare

Skattestyrelsen har med stöd av 2 § 4 mom. i lagen av den om lagen om ett system för betalningstjänst och deklarationsservice för småarbetsgivare (2004) beslutat:

Prestationer som behandlas i systemet

2 §

1 §

Skattestyrelsen begränsar de uppgifter som avses i 2 § 1 och 2 mom. i lagen om ett system för betalningstjänst och deklarationsservice för småarbetsgivare (/2004) så att den som anlitar systemet i det kan sköta endast följande prestationer och följande i lagen om system för betalningstjänst och deklarationsservice för småarbetsgivare avsedda arbetsgivarskyldigheter som anknyter till dessa prestationer:

1) Löner som betalas till i Finland allmänt och begränsat skattskyldiga med undantag av i 74 § i inkomstskattelagen avsedd sjöarbetsinkomst, i 77 § inkomstskattelagen avsedd utlandsarbetsinkomst, i lagen om källskatt för löntagare från utlandet (1551/1995) avsedd löneinkomst, lön som ställföreträdande betalare betalat, löner som betalas som lönegaranti samt löner som offentliga samfund betalat.

2) Arbetsersättningar som betalats till allmänt skattskyldiga med undantag av prestationer till familjevårdare och närståendevårdare samt arbetsersättningar till begränsat skattskyldiga.

3) Lön som betalats till allmänt skattskyldig idrottsman.

4) Resekostnadsersättningar som allmännyttiga samfund betalat.

Uppgifter om hushållsavdrag

Arbetsgivare som anlitar systemet för betalningstjänst och deklarationsservice för småarbetsgivare kan via systemet inlämna de uppgifter som behövs för att göra i 127 a — 127 c § i inkomstskattelagen avsett hushållsavdrag.

Övriga uppgifter

3 §

Arbetsgivare kan via systemet till Folkpensionsanstalten anmäla uppgifter om löner som betalats till arbetstagare för sjukdomstid.

Arbetsgivare kan med hjälp av systemet räkna och uppbära medlemsavgifter till fackföreningar på löner till de arbetstagare som gett arbetsgivaren fullmakt till det.

Mottagare av anmälningar

4 §

I 2 § i lagen om ett system för betalningstjänst och deklarationsservice för småarbetsgivare avsedda (/2004) uppgifter kan skötas i systemet om betalningen eller anmälan förmedlas till någon av följande instanser:

Skattestyrelsen, Folkpensionsanstalten, Ömsesidiga försäkringsbolaget Pensions-Fennia, If Skadeförsäkringsbolag Ab, Lokalförsäkring Ömsesidigt Bolag, Pohjantähti Ömsesidiga Försäkringsbolaget, Skadeförsäkringsbolaget Pohjola, Ömsesidiga Pensionsförsäkringsbolaget Tapiola, Ömsesidiga försäkringsbolaget Turva, Veritas ömsesidigt skadeförsäkringsbolag, Ömsesidiga Pensionsförsäkringsbolaget Ilmarinen, Ömsesidiga arbetspensionsförsäkringsbolaget Varma och Pensionsförsäkringsbolaget Veritas.

Identifiering

5 §

Vid förmedling av betalningar och anmälningar som avses ovan i detta beslut används Nordea Bank Finland Abp:s, Sampo Bank Abp:s eller Andelsbanksgruppens identifieringssystem.

Ikraftträdande

6 §

Detta beslut träder i kraft den 2004.

Helsingfors den 2004